

TCO
Kristina Persdotter

Datum
2009-03-16

Vår referens
2009-01-0042

Ert datum
2009-01-15

Er referens
Dnr 09-0001

Fackförbundet STs yttrande med anledning av SOU 2008:109 En hållbar lärarutbildning.

Fackförbundet ST välkomnar utredningen som är gedigen och innehåller en rad goda förslag. Först och främst vill dock förbundet framhålla betydelsen av långsiktighet. Det är därför viktigt att remissinstanserna synpunkter tas till vara och att departementet strävar efter att en blocköverskridande överenskommelse nås. Lärarutbildningen måste ges långsiktiga förutsättningar och rimliga resurser att utvecklas till den högkvalitativa utbildning Sverige såväl behöver. Därtill kommer att se över de anställnings- och lönevillkor som erbjuds lärare inom det svenska skolväsendet. En god utbildning är självklart ett sätt att attrahera de bästa studenterna men de krävs också att dessa studenter erbjuds bra villkor då de kommer ut på arbetsmarknaden. Så är inte fallet i dag. Tvärtom sjunker läraryrkesstatus och har så gjort under en lång period. Denna utveckling måste brytas. Lärarutbildningens och skolans forskningsbas behöver stärkas. Det gör att all lärarutbildning måste bedrivas på avancerad nivå och därmed ge behörighet till forskarutbildning. Det ställer också stora krav på lärarutbildarnas kompetens. Därför behöver minst 50 procent av lärarna på lärarutbildningen vara disputerade inom områden som är relevanta för utbildningen. Nedan följer en uppräknings av förbundets synpunkter inom de områden vi särskilt vill framhålla eller problematisera.

4.2 Examensrättsprövning

ST anser att utredningens förslag om prövning av samtliga lärosätens examensrätter är bra och kan bidra till att öka kvalitet och attraktionskraften i den kommande lärarutbildningen.

Vidare anser ST att förslaget om att poängsätta den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är bra eftersom det garanterar poängutrymmet för VFU. I dagens system där VFU ska samsas med ämnesteorin och ämnesdidaktik har den ofta kommit i sista hand när det gemensamma utrymmet har fördelats. Detta har varit ett problem främst för inriktningarna mot gymnasieskolan.

4.5.3 Inriktning på praktiska eller estetiska ämnen

Med viss förvåning notera ST att utredningen föreslår ett ettämneslärarsystem för de praktisk-estetiska ämnena. Detta är olyckligt av flera skäl, t ex behöver idrottslärare ofta ytterligare ett ämne för att orka verka som lärare fram till pensionen. Ett skäl till är att ettämneslärare är mindre attraktiva på arbetsmarknaden där skolorna inte är tillräckligt stora för att kunna utnyttja en

heltidsarbetande ettämneslärare. Systemet med ettämneslärare kan också få till följd att läraren tvingas undervisa inom ett område som vederbörande inte är utbildad för.

4.5.1 Inriktning på allmänna ämnen, grundskolans årskurs 7-9, gymnasieskolan och vuxenutbildningen

ST är skeptiska till de fasta ämneskombinationer som utredningen föreslår. Förbundet menar att studenterna ska ha frihet att välja de ämnen som de är intresserade av och som det finns behov av inom skolväsendet. I förslaget saknas också rimliga kombinationer som t.ex. biologi-kemi. Inte heller finns möjligheter att kombinera t.ex. bild och svenska eller idrott och biologi genom utredningens förslag att utbilda ettämneslärare inom det praktisk-estetiska området. Ytterligare ett skäl att avstå från att fastställa ämneskombinationer är det svåra att avgöra i förväg vilka behov som skolan kommer att ha. Detta avgörs ofta av vilken lärarkader som finns i den enskilda skolan och vilka behov det omgivande samhället kan ha lokalt. Idag underlättas övergången mellan olika "stadier" genom att det finns möjligheter att låta två åldersspann överlappa varandra. ST bedömer utredningens förslag med strikta gränser mellan de olika "stadierna", främst inom de tidigare ålderskategorierna, som mindre lämpligt, eftersom det inte ger den enskilde läraren möjlighet att till viss del "passera" stadiegränserna. Det kan också leda till att de behov som skolväsendet har allt emellanåt av viss flexibilitet motverkas av förslaget.

4.9.1 Genomförande

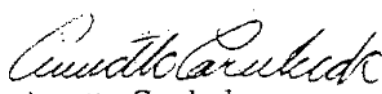
ST bedömer att en reformering av lärarutbildningen av det slag som utredningen föreslår kräver omfattande tid för utveckling och planering. Vi stöder utredningens förslag om 0-intag under förutsättning att ersättning till de enskilda lärosätena utgår inte bara för den första terminen utan för **hela den period** som innebär färre studenter på grund av 0-intaget.

4.9.2 Lärarexamen

ST anser att en uppdelning i grundlärarexamen och ämneslärarexamen är ett bra förslag. Förslaget kan leda till goda förutsättningar att skapa karriärvägar och att öka statusen för läraryrket. Det kan också leda till höjda löner för nyexaminerade lärare och på så sätt locka till sig bra studenter som kanske också har ambitionen att påbörja en forskarutbildning. Därför är en ämneslärarexamen bra i det här sammanhanget. En invändning är dock att nuvarande lärarexamen ger utrymme för både en gemensam grund för forskarutbildning och dubbelexamen (både lärarexamen och generell examen) för samtliga lärarkategorier till skillnad från nu lagda förslag som innebär att utbildningen förkortas för förskollärare och för lärare för 7-9 med en termin. Detta försämrar möjligheterna till fördjupade ämnesstudier beroende på lärarkategori. Utredningens förslag att yrkeslärarutbildningen enbart skulle vara på 1,5 år omöjliggör utsikten för dessa lärare att ta ut en generell examen och följaktligen att omfattas av en gemensam grund för forskarstudier.

Stockholm dag som ovan

Fackförbundet ST

Annette Carnhede

Förbundsordförande

Inger Ehn Knobblock

Utredare